

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/83/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813203362
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8813203362.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, IČO: 26 429 705, ČR, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: Ľ. V., W.. X.X.XXXX, U. XXX/XX, L. T., o zaplatenie 1.203,08 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 29.7.2015 pod č. k. 10C/443/2013-78, takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v časti zaplatenia zmenkového úroku nad 0,06 % denne, v tomto rozsahu z r u š u j e rozsudok súdu prvej inštancie a v rozsahu späťvzatia konanie z a s t a v u j e.

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zvyšujúcej zamietavej časti a vo výroku o trovách konania.

Účastníkom n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1) Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom č. k. 10C/443/2013-78 žalobu zamietol. Súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že návrhom podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu uplatnil žalobca nárok na zaplatenie zmenkovej sumy 1.203,08 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne, 6 % postihového úroku a zmenkovej odmeny 4,14 eur titulom nadobudnutia zmenky vystavenej žalovaným dňa 26.11.2008 na zmenkovú sumu 1.243,04 eur s dohodnutým zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 15.11.2009. Žalobca predložil zmenku na zaplatenie, pričom zo strany zmenkového dlžníka bola zaplatená len suma 39,96 eur.

2) Vzhľadom na skutočnosť, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., bola prvým majiteľom zmenky, súd si zabezpečil exekučný spis sp. zn. 10Er/627/2010, v ktorom je obsiahnutá Zmluva o úvere č. XXXXXXXX, uzavretá dňa 26.11.2008, medzi veriteľom spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., a dlžníkom, ktorým je žalovaný. Zmenka s tým istým číslom bola indosovaná spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., na žalobcu. Zmenka bola vystavená na základe čl. 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX, uzavretej dňa 26.11.2008. V exekučnom konaní sp. zn. 10Er/627/2010 súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Samotný úverový vzťah súd posúdil ako spotrebiteľský právny vzťah a poskytol povinnému ako spotrebiteľovi ochranu. Rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve je hodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka a je tak absolútne neplatná. Súd takisto poukázal na neprímerané úroky 0,25 % denne, t.j. 91,25 % ročne. Exekučný súd mimo iného poukázal na to, že dohoda o vyplnení zmenky v spotrebiteľských zmluvách je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Je v rozpore s dobrými mravmi a je tak absolútne neplatná.

3) Samotný nárok žalobcu súd posudzoval podľa § 75 zákona č. 191/1950 Zb. (zákon zmenkový a šekový) v ktorom sa definuje vlastná zmenka ako bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú sumu s uvedením mena alebo toho, na rad koho sa má platiť, s údajom zročnosti, dátumom a miestom vystavenia zmenky a podpisom vystaviteľa. Zmenku možno previesť indosamentom (rubopisom) s tým, že podľa § 17 ods. 1 zmenkového zákona, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo predošlým majiteľom, okrem toho, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka (tzv. kauzálne námietky).

4) V § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. sú zadefinované spotrebiteľské zmluvy medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pričom podľa § 53 ods. 1 až 5 Obč. zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tzv. „neprijateľná podmienka“), pričom neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Podľa § 3 ods. 1 Obč. zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Podľa § 39 Obč. zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

5) Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny z poskytnutého spotrebiteľského úveru.

6) Súd vo veci konštatoval, že dňa 26.11.2008 došlo k uzavretiu Zmluvy o poskytnutí úveru medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., a žalovanou ako dlžníkom na poskytnutie úveru 991,83 eur so splatnosťou v 12-tich mesačných splátkach po 82,65 eur. V ten istý deň bola dlžníkom vystavená a podpísaná zmenka na sumu 1.243,04 eur, pričom v konaní si žalobca uplatňuje zmenkovú sumu 1.203,08 eur. Podľa súdu, vystavená zmenka zabezpečuje úverový vzťah. Podľa zákona č. 191/1950 Zb., zmenkové právo vychádza z abstraktného charakteru zmenky, t.j. nevyvrátiteľnej zákonnej podmienky danosti kauzálneho právneho vzťahu, ktorý zmenku zaisťuje alebo zabezpečuje. Súd upozorňuje na to, že dochádza k častému zneužitiu zmenkového záväzku, na čo zákonodarca reagoval prijatím zákona č. 258/2001 Z.z., ktorý v § 4 ods. 6 limituje výšku zmenkovej sumy. Preto súdy z úradnej moci sú oprávnené skúmať dôvody vystavenia zmenky. Súd mal poskytnúť túto ochranu dlžníkom aj bez toho, aby vzniesli námietky proti zmenke, resp. proti jej vyplneniu, t.j. skúmať oprávnenosť postupu pri vyplnení zmenky, tiež nekalú povahu zmenkových podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorých vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje. Pri ochrane práv spotrebiteľov aj pri zmenkových záväzkoch je potrebné vychádzať aj zo Smernice Rady 93/13/EHS, kde členské štáty umožňujú použitie zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch len pri zabezpečení vhodnej ochrany spotrebiteľa v takýchto situáciách. O tom je aj rozhodnutie Súdneho dvora zo dňa 16.11.2010 vo veci spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. (vec sp. zn. C-76/10) kde je uvedené, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania, vrátane výkonu rozhodnutia, povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií obsiahnutých v zmluve o úvere, pričom podľa bodu 38 rozhodnutia je uvedené, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide tu o kogentné ustanovenie, ktoré nie je možné zmeniť. Súdy preto ex offio sú oprávnené preskúmať kauzalitu vystavenia spotrebiteľskej zmenky, najmä v prípadoch zabezpečovacej zmenky pri spotrebiteľských úveroch.

7) Podľa súdu prvej inštancie, dohoda o vyplnení zmenky a následne vystavená zmenka je absolútne neplatná podľa § 39 a § 3 Obč. zákonníka, a to pre rozpor s dobrými mravmi, ako aj preto, že svojím obsahom a účelom odporujú zákonu. Zmenka bola vystavená v rozpore s § 54 ods. 1, veta druhá, Obč. zákonníka, kde účelom tohto právneho úkonu bolo obísť ustanovenia spotrebiteľského práva zameraného na reálnu, nie len formálnu ochranu práv a povinností spotrebiteľa. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, pokiaľ rubopisom previedla zmenku, neinformovala o postúpení zmenkových práv dlžníka zo zmenky, čo je v rozpore s § 17 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Potom žalobca nepreukázal svoju aktívnu legitimitáciu pre toto konanie a návrh ako taký zamietol.

8) O trovách konania účastníkov bolo rozhodnuté podľa čl. 16 Nariadenia v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p..

9) Proti rozsudku okresného súdu dal odvolanie žalobca. Žiada rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť v celom rozsahu. Samotné rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Keďže v sporovom konaní je dokazovanie ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhujú. Navrhovateľ predložil platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne náležitosti vyžadované zákonom č. 191/1950 Zb.. Zo zmenky vyplýva jasné, úplné a zrozumiteľné právo na zmenkovú sumu s príslušenstvom. Preto súd mal vo veci rozhodnúť na základe predloženej vlastnej zmenky. Zmenka je cenný papier, ktorý inkorporuje listiny ako také, samotné právo navrhovateľa. Odvolateľ poukazuje na to, že podľa Nariadenia mohol odporca vzniesť námietky proti zmenkovému záväzku, čo neurobil. Súd tak nie je legitimovaný na to, aby vznášal námietky za účastníka - odporcu. Súd poukázal na to, že vychádzal z predchádzajúceho úverového vzťahu so spoločnosťou POHOTOVOSŤ. Tieto skutočnosti účastníkmi neboli tvrdené. Tieto skutočnosti súd vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Podľa § 120 ods. 3 O.s.p. však súd môže vychádzať aj zo skutočností, ktoré nie sú medzi účastníkmi sporné. Musí však ísť o tvrdenia účastníkov, nie fabulované tvrdenia súdom, ktoré nepotvrdil žiaden účastník.

10) Odvolateľ poukázal na nesprávnu interpretáciu práva EÚ. Súd konštatoval neplatnosť dohody o vyplnení zmenky a návrh zamietol. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Tu sa poukazuje na ust. § 17 zmenkového zákona, kde žalovaný zo zmenky nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo predchádzajúcim majiteľom, okrem toho, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak v sporovom konaní nevykonal námietky odporca, tým menej tak môže činiť súd. Dôkazné bremeno spočíva na odporcovi, nie na navrhovateľovi. Pri kauzálnych námietkach nie je možné preniesť dôkazné bremeno z odporcu na navrhovateľa. Žalobca poukázal na porušenie Nariadenia, pokiaľ súd vykonal dokazovanie bez návrhu. Navyše, kauzálne námietky po indosovaní sú v zásade neprípustné a zmluvný vzťah medzi odporcom a remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše, žalobcovi nie je známy obsah údajného zmluvného vzťahu z úverovej zmluvy. Zmenkový záväzok je celkom samostatný, oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku. Zmenkový záväzok je nezávislý na existencii zaistej pohľadávky. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka má všetky zákonom predpísané náležitosti a je platnou zmenkou. Uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný.

11) Navrhovateľka žiada zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa a návrhu vyhovieť v celom rozsahu a priznať aj náhradu trov odvolacieho konania navýšenú o DPH.

12) Podľa § 470 ods. 1 CSP č. 160/2015 Z.z., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa ods. 2, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V danom prípade súd rozhodol za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku účinného do 1.7.2016, preto odvolací súd vo veci rozhodoval podľa Civilného sporového poriadku s prihliadnutím na zachovanie právnych účinkov úkonov, ktoré boli urobené do 1.7.2016.

13) Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Keďže odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia Okresného súdu Vranov nad Topľou, preto odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne. Na zdôvodnenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalej uvádza:

14) Okresný súd zamietol návrh žalobcu na zaplatenie zmenkovej sumy 1.203,08 eur s príslušenstvom. Rozhodujúcim dôvodom, prečo súd návrh zamietol, bolo posúdenie kauzálnych námietok, kde okresný súd vychádzal z exekučného spisu sp. zn. 10Er/627/2010, v ktorom bola doložená Úverová zmluva z 26.11.2008, uzavretá medzi pôvodným veriteľom spoločnosťou POHOTOVOSŤ a žalovanou ako dlžníkom, kde dlžníčke ako povinnej bol poskytnutý úver 16.000,- Sk, ktorý mal byť vrátený s navýšením o poplatok vo výške 13.880,- Sk. Celkovo sa jedná o 29.880,- Sk (991,83 eur), ktorý úver mal byť vrátený v 12-tich mesačných splátkach po 2.490,- Sk. Úverový vzťah bol zabezpečený vystavením

vlastnej zmenky, pričom vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, a to v bode 17 sa rieši otázka dohody o vyplnení zmenky. Okresný súd považuje dohodu o vyplnení zmenky za neplatnú, najmä pre rozpor s dobrými mravmi. V zásade je možné so základným hodnotením dohody o vyplnení zmenky súhlasiť, pretože samotný úverový vzťah je spotrebiteľský vzťah a pri zabezpečovacej zmenke je potrebné skúmať kauzu vystavenia zmenky, t.j. hospodársky dôvod vystavenia zmenky. Vlastná zmenka žalovanej zabezpečuje úverový vzťah a návratnosť poskytnutého úveru navyšeného o poplatok 13.880,- Sk. Rubopisovanie zmenky spoločnosťou POHOTOVOST' na terajšieho žalobcu, čo je príčinou tisícov káuz v Slovenskej republike, znamená znemožnenie dlžníkovi zo zmenky vznášať kauzálne námietky s poukazom na § 17 zmenkového zákona. Je to evidentná snaha prvého majiteľa zmenky spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o., využiť ust. § 17 zmenkového zákona a sťažiť dlžníkovi vznášanie kauzálnych námietok, ktoré by sa týkali dôvodov vystavenia zmenky a skúmanie spotrebiteľského charakteru úverovej zmluvy a jej zabezpečenia vlastnej zmenky zo strany dlžníka. Okresný súd poukázal na to, že zmenka bola vyplnená v rozpore so zákonom, a to § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., kde výška zmenkovej sumy môže byť najviac do 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Majiteľom zmenky bola vypísaná zmenková suma na 37.447,82 Sk, čo je suma podstatne vyššia ako samotný úver s poplatkom 29.880,- Sk (991,83 eur). Okresný súd takisto rozhodoval o otázke vyplňovacieho práva a považoval dohodu o vyplnení zmenky za absolútne neplatnú. Odvolací súd zdôrazňuje, že z hľadiska § 53 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka je pochybnosť o individuálnom dojednaní zmluvných podmienok, pretože sa jedná o formulárové podmienky poskytnutia úveru, ktoré dlžník nemohol v žiadnom prípade ovplyvniť. Navyiac, podľa názoru odvolacieho súdu, nie je možné uzavrieť dohodu o vyplnení zmenky len odkazom na Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, navyiac nepodpísaných dlžníkom. Keď súd prvej inštancie konštatuje absolútnu neplatnosť dohody o vyplnení zmenky, pretože je v rozpore s dobrými mravmi, obchádza zákon, odporuje zákonu, tak odvolací súd dopĺňa, že k uzavretiu dohody o vyplnení zmenky ani nedošlo, pretože takúto dohodu o vyplnení zmenky nie je možné uzavrieť len odkazom na Všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Ak nedošlo k uzavretiu dohody o vyplnení zmenky, potom majiteľ zmenky nebol oprávnený doplniť blankozmenku. Bez podstatných náležitostí, a to platne vyplnených náležitostí v zmenke, na základe nedohodnutého vyplňovacieho práva, potom neexistuje platná zmenka, ktorá by zaväzovala dlžníka.

15) Ak nedošlo k uzavretiu dohody o vyplnení zmenky a text dohody o vyplnení zmenky vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je v rozpore so zákonom, obchádza ho, prieči sa dobrým mravom a rubopisovaním zmenky sa znemožňuje spotrebiteľom vznášať kauzálne námietky proti zmenke, potom odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, pokiaľ návrh žalobcu zo zmenky zamietol.

16) Krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania s poukazom na § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p..

17) O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 v spojení s § 255 CSP. Odvolací súd účastníkom nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

18) V priebehu konania žalobca zobral svoj návrh späť v časti zmenkového úroku 0,19 % denne. O čiastočnom späťvzati bolo možné rozhodnúť s poukazom na § 96 ods. O.s.p. v spojení s § 145 ods. 2 CSP. Ak je žaloba vzatá späť v časti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzati žaloby rozhoduje súd v rozhodnutí vo veci samej. Preto odvolací súd pripustil čiastočné späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku nad 0,06 % denne, v tomto rozsahu zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a v rozsahu späťvzatia konanie zastavil.

19) Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2, posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).